

УДК 795.07

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-189-174-179

БРЮХАНОВА Тетяна Сергіївна –
викладач кафедри фізичного виховання та спорту
Донбаської державної машинобудівної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0783-3737>
e-mail: bryukhanova.tatjana@yandex.ru

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Постановка та обґрунтування проблеми. Одним зі стратегічних напрямів сучасної фізкультурної освіти є впровадження компетентнісного підходу. Саме орієнтація на досягнення певного освітнього результату, пошук нових форм і методів навчання в останні десятиліття визначає ключові тенденції сучасної професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту.

Не залишається осторонь фахова підготовка майбутніх спеціалістів. Поняття професійної компетентності разом із близькими йому категоріями фахової, методичної компетентності, а також деякими предметними компетенціями в останнє десятиліття міцно увійшло до наукового обігу теорії і практики фізичного виховання. Система освіти є однією з найбільш важливих структур, яка закладає основи здорового способу життя, тим самим, сприяючи збереженню психічного, фізичного і морального здоров'я підрастаючого покоління, відповідно, і нації в цілому.

Одним з інтегральних показників, що визначають культурний потенціал країни, є рівень здоров'я студентів, отже, сучасні стратегії освіти повинні бути спрямовані на зниження рівня захворюваності та здоров'язбереження всіх суб'єктів освітнього процесу.

Проблема зростання захворюваності за період навчання в даний час залишається однією з гострих і невирішених. Сучасне медичне супроводження навчального процесу не дає належного ефекту, отже, це не стільки медична, скільки психолого-педагогічна проблема.

У зв'язку з цим актуальним стає формування у майбутніх педагогів фізичної культури здоров'язберігаючої компетенції, спрямованої на вироблення особистісно-ціннісних і діяльнісно-практичних орієнтирів збереження і зміцнення здоров'я майбутніх випускників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні категорії

компетентнісного підходу сформульовано в дослідженнях Н. Бібік, Т. Байбари, М. Головань, І. Зимньої, Л. Карпової, В. Краєвського, О. Локшиної, В. Лозової, А. Маркової, О. Овчарук, О. Онопрієнко, О. Пометун, О. Савченко, А. Хуторського та багатьох інших науковців, якими диференційовано поняття «компетентність» та «компетенція», визначено базові і ключові компетентності, що сповна відображають різноманітні сфери буття людини, сприяють досягненню успіхів у житті, професійному становленню, підвищують ефективність функціонування суспільних інститутів тощо.

Базові категорії компетентнісного підходу отримали нормативноправове підґрунтя в державних освітніх стандартах і закріплені в новому Законі України про вищу освіту, вони прописані в документах Міжнародної комісії Ради Європи, програми «DeSeCo» тощо. Послугуючись названими державними документами та науковими розвідками сучасних учених-педагогів (Н. Бібік, Н. Кузьміна, О. Овчарук, О. Савченко та ін.), базові поняття компетентнісного підходу розглядаємо таким чином:

– компетенція – об'єктивна категорія, суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень тощо, в певній сфері діяльності людини, як абстрактного носія;

– компетентність – інтегрована характеристика якості особистості, сформована через знання, вміння й навички, ставлення, поведінкові реакції та здатність самостійно виконувати завдання в конкретній діяльній сфері;

– професійна компетентність учителя – особистісна властивість педагога, що дозволяє йому продуктивно розв'язувати навчально-виховні завдання; єдність теоретичної і практичної готовності вчителя до здійснення педагогічної діяльності.

Особистість учителя і його професійна підготовка завжди займала і продовжує займати одне із центральних місць у системі педагогічної освіти. Не випадково важливим

науковим напрямком в галузі освіти є подальша розробка проблеми професійної підготовки вчителя.

Соціально-оздоровча функція освіти актуалізує проблему формування здоров'язберігаючої компетентності педагога. Провідне місце у цьому напрямку належить учителю фізичної культури, від компетентності якого багато в чому залежить здоров'я і працездатність нації загалом.

Мета статті – професійна підготовка майбутнього педагога фізичної культури. Педагогічні умови формування здоров'язберігаючої компетенції у майбутніх педагогів фізичної культури. Теоретично обґрунтувати проблему формування здоров'язберігаючої компетентності майбутнього спеціаліста фізичної культури і спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування нової моделі фізичного виховання вимагає формування здоров'язберігаючої компетентності майбутнього вчителя фізичної культури. Досліджуючи цю проблему, виникла потреба її теоретичного обґрунтування. Основним напрямком теоретико-методологічного обґрунтування вказаної проблеми є визначення дефініцій цього процесу. Очевидним є те, що формування здоров'язберігаючої компетентності майбутнього спеціаліста фізичної культури значною мірою залежатиме від загальнотеоретичних поглядів на суть і складові поняття «компетентність», «компетенції» і «здоров'язберігаюча компетентність».

Компетентність випускника ВНЗ визначається багатьма чинниками, оскільки власне компетентності, на думку багатьох міжнародних експертів, є тими індикаторами, що дозволяють визначити готовність майбутнього спеціаліста до життя, подальшого особистого розвитку й активної участі в житті суспільства.

Універсальні компетентності широкого спектру використання, які називають ключовими, охоплюють основи сучасного наукового знання, принципи і закономірності безлічі предметів і явищ дійсності. Ці компетентності багатofункціональні, надпредметні й міждисциплінарні, оскільки включають пізнавальні, операційно-технологічні, емоційно-вольові і мотиваційні компоненти.

Автори стратегії модернізації змісту загальної освіти, ґрунтуючись на зарубіжному досвіді, наводять базові

компетентності у сферах: самостійної пізнавальної, цивільно-суспільної, соціально-трудова, культурно-дозвілєвої діяльності, у побутовій сфері (включаючи аспекти власного здоров'я, родинного буття та ін.).

Таким чином, до базових компетентностей належить комплекс універсальних знань, що відрізняються широким рівнем узагальнення, включають загальнонаукові і загальнопрофесійні категорії, поняття, закони, принципи і закономірності функціонування науки, техніки і суспільства.

За результатами діяльності робочої групи з питань запровадження компетентнісного підходу, створеної в рамках проекту ПРООН «Освітня політика та освіта «рівний – рівному», запропоновано такий перелік ключових компетентностей: уміння вчитись (навчальна), громадянська, загальнокультурна, компетентність з інформаційних та комунікаційних технологій, соціальна, підприємницька, здоров'язберігаюча.

Ідеї збереження найбільшої цінності, якою є здоров'я і життя людини, певною мірою привертали увагу суспільства на різних етапах його розвитку. Сучасні дослідження феномена «здоров'я людини» виявили обмеженість суто медичного підходу, що визначає здоров'я як відсутність хвороби. Більш того, комплекс суто медичних питань складає лише малу частину феномена здоров'я. Так, узагальнені підсумки досліджень залежності здоров'я людини від різних чинників переконують, що стан системи охорони здоров'я зумовлює в середньому лише близько 10% всього комплексу впливів. Решта 90% припадає на екологію (близько 20%), спадковість (близько 20%) і найбільше – на умови і спосіб життя (близько 50%). Тобто, суто медичний аспект не є головним серед різноманітності впливів на здоров'я людини, а відтак медичне визначення здоров'я як відсутність хвороби не відповідає життєвим реаліям.

Сучасні наукові дані свідчать, що здоров'я людини є складним феноменом, який можна розглядати як філософську, соціальну, економічну, біологічну, медичну категорії; як об'єкт споживання, внесення капіталу; як індивідуальну і суспільну цінність; динамічне явище системного характеру, що постійно взаємодіє з довкіллям, яке, у свою чергу, постійно змінюється. Аналіз наукових джерел засвідчив, що у науковій літературі пропонується понад 200 дефініцій поняття

«здоров'я людини». Загальноприйняте в міжнародному вживанні наступне визначення здоров'я, викладене в преамбулі Статуту ВООЗ (1948): «Здоров'я це стан повного фізичного, духовного й соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб або фізичних вад». Однак будь-яке визначення здоров'я, включаючи й це, не може претендувати на абсолютну точність, воно змінюється, розвивається, удосконалюється відповідно до прогресу суспільства, науки й культури.

Аналізуючи сучасні джерела в психолого-педагогічній галузі знань, нами не виявлено загальноприйнятого терміну «компетентність». Це обумовлено тим, що фахівці пов'язують його з різними аспектами життєдіяльності людини. Відокремлюються ключові, життєві, освітні, професійні та інші компетентності людини.

Більшість авторів пов'язують поняття «компетентність» з професійною діяльністю людини. Компетентність розглядається як сукупність знань, умінь, навичок, способів і засобів досягнення цілей, а також уміння актуалізувати опановані знання й вміння в потрібний момент і використати їх у процесі реалізації професійних функцій [2].

За визначенням багатьох міжнародних експертів, поняття ключових або життєвих компетентностей належать до сфери узагальнених понять, яка містить комплекс різних компонентів – знань, умінь, навичок, взаємовідносин, цінностей та інших чинників, що становлять особистісні й суспільні аспекти життя і діяльності людини та від яких залежить особистий і суспільний прогрес. Якщо сфера життя, в якій людина відчуває себе компетентною (тобто здатною ефективно функціонувати), є вузькою, наприклад, у рамках певної наукової дисципліни, то можна говорити про предметну чи галузеву компетентність.

Відомі російські педагоги В. Краєвський, А. Хуторський визначають освітні компетенції як складні узагальнені способи діяльності, що їх опановує учень під час навчання. На їхню думку, компетентність є результатом набуття компетенцій.

Міжнародний експерт, професор О. Крісан, узагальнюючи досвід різних країн, зазначає, що спостерігається тенденція до розроблення системи компетентностей на різних рівнях змісту. Таку систему можуть складати компетентності «надпредметні» (міжпредметні), загальнопредметні (їх набуває учень упродовж вивчення тих чи інших предметів), спеціально-предметні (їх

набуває учень при вивченні конкретного предмета) [4].

В Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту зазначається, що зміст і обсяг занять фізичними вправами повинні визначатися на підставі науково обґрунтованих норм для окремих груп населення, наявних мотивів і цінностей, з урахуванням характеру рухової активності людини у професійній діяльності, навчанні і побуті. Першочергового значення набуває формування у громадян переконання в необхідності регулярного використання різноманітних форм фізичного виховання та масового спорту.

Формування здоров'язберігаючої компетентності майбутнього фахівця фізичної культури відображено в кваліфікаційній характеристиці випускника, де зазначені типові завдання з усіх видів професійної діяльності педагога. Опанувавши матеріал циклу медико-біологічних дисциплін, спеціаліст повинен, зокрема: розуміти закономірності взаємодії організму з навколишнім середовищем; науково вірно оцінювати вплив фізичних вправ на організм людини; визначати рівень фізичного розвитку та оцінювати стан соматичного здоров'я; раціонально дозувати фізичне навантаження; проводити кваліфіковану консультацію серед населення з питань вибору найбільш корисних для кожної людини рухових режимів і форм занять фізичними вправами та ін.

Проблеми сучасної освіти актуалізують необхідність впровадження в практику навчання і виховання підростаючого покоління здоров'язберігаючих технологій. Дослідження вчених різних областей знань показують, що традиційна організація освітнього процесу створює постійні стресові перевантаження, які призводять до збоїв в саморегуляції фізіологічних функцій і сприяють розвитку хронічних хвороб.

Вищесказане дозволяє констатувати здоров'язатратний характер існуючої системи сучасної освіти взагалі та занять фізичної культури зокрема. Аналізуючи соціальні фактори, які чинять негативний вплив на здоров'я, виділяють: гігієнічні, фізіологічні, методичні, валеологічні та психологічні.

Побудова навчального процесу на основі зміни даного впливу дозволяє виділити в якості домінуючого критерію здоров'язберігаючої обґрунтованості заняття дотримання принципу природовідповідності, який розуміється як відповідність освітнього процесу базовим потребам і

психофізіологічним можливостям індивідуума, кажучи інакше, передбачає, перш за все, застосування освітніх технологій особистісно орієнтованого характеру.

Аналіз технологічних підходів, пропонує сучасною педагогічною практикою, можна виділити сутнісні риси їх особистісної орієнтованості. Вони припускають створення в ході освітнього процесу ситуацій, що стимулюють активність студентів, формування внутрішньої навчальної мотивації, усвідомлення цінності здоров'я і необхідності його заощадження. Говорячи конкретно, освітній процес з фізичної культури передбачає використання технологій орієнтованих на вільний вибір, творчість і самореалізацію.

У курсі «Інноваційна діяльність спеціаліста з фізичної культури і спорту» для студентів по спеціальності фізична культура і спорт реалізується програма яка включає підготовку та проведення інноваційного уроку на педагогічній практиці.

Зіставлення понять «компетентність», «здоров'я», «здоров'язбереження» дозволяють нам дати визначення поняття «здоров'язберігаюча компетентність», під якою слід розуміти інтегральну якість особистості, яка проявляється в загальній здатності та готовності до здоров'язберігаючої діяльності, що ґрунтується на інтеграції знань, умінь, навичок, ціннісних ставлень особистості, спрямованих на збереження фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я – свого та оточення. Вона охоплює низку життєвих навичок (компетентностей), що сприяють здоровому способу життя.

Життєві навички, що сприяють фізичному здоров'ю: навички раціонального харчування (дотримання режиму харчування; вміння складати харчовий раціон, враховуючи реальні можливості та користь для здоров'я; вміння визначати й зберігати високу якість харчових продуктів); навички рухової активності (виконання ранкової зарядки; регулярні заняття фізичною культурою, спортом, руховими іграми, фізичною працею); санітарно-гігієнічні навички (навички особистої гігієни; вміння виконувати гігієнічні процедури: догляд за шкірою, зубами, волоссям тощо); режим праці та відпочинку (вміння чергувати розумову та фізичну активності; вміння знаходити час для регулярного харчування й повноцінного відпочинку).

Життєві навички, що сприяють соціальному здоров'ю: навички ефективного

спілкування (вміння слухати; вміння чітко висловлювати свої думки; вміння відкрито виражати свої почуття, без тривоги та звинувачень; володіння невербальною мовою (жести, міміка, інтонація тощо); адекватна реакція на критику; вміння просити про послугу або допомогу); навички співчуття (уміння розуміти почуття, потреби і проблеми інших людей; вміння висловити це розуміння; уміння зважати на почуття інших людей; вміння допомагати та підтримувати); навички розв'язування конфліктів (уміння розрізняти конфлікти поглядів і конфлікти інтересів; вміння розв'язувати конфлікти поглядів на основі толерантності; вміння розв'язувати конфлікти інтересів за допомогою конструктивних переговорів); навички поведінки в умовах тиску, погроз, дискримінації (навички впевненої (адекватної) поведінки, зокрема й застережливих дій щодо ВІЛ-СНІДу; вміння розрізняти прояви дискримінації, зокрема щодо людей з особливими потребами, ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД; вміння відстоювати свою позицію та відмовлятися від небажаних пропозицій, зокрема й пов'язаних із залученням до куріння, вживання алкоголю, наркотичних речовин; вміння уникати небезпечних ситуацій і діяти при загрозі насилля); навички спільної діяльності та співробітництва (вміння бути «членом команди»; вміння визнавати внесок інших у спільну роботу; вміння адекватно оцінювати свої здібності та свій внесок у спільну діяльність).

Життєві навички, що сприяють духовному та психічному здоров'ю: самоусвідомлення та самооцінка (вміння усвідомлювати власну унікальність; позитивне ставлення до себе, інших людей, до життєвих перспектив; адекватна самооцінка: вміння реально оцінювати свої здібності й можливості, а також адекватно сприймати оцінки інших людей); аналіз проблем і прийняття рішень (вміння визначати суть проблеми та причини її виникнення; здатність сформулювати декілька варіантів розв'язання проблеми; вміння передбачати наслідки кожного з варіантів для себе та інших людей; вміння оцінювати реальність кожного варіанта, враховуючи власні можливості та життєві обставини; здатність вибирати оптимальні рішення); визначення життєвих цілей та програм (вміння визначати життєві цілі, керуючись своїми потребами, нахилами, здібностями; вміння планувати свою діяльність, враховуючи аналіз можливостей і

обставин; вміння визначати пріоритети й раціонально використовувати час); навички самоконтролю (вміння правильно виражати свої почуття; вміння контролювати прояви гніву; вміння долати тривогу; уміння переживати невдачі; вміння раціонально планувати час); мотивація успіху та тренування волі (віра в те, що ти є господарем свого життя; установка на успіх; вміння зосереджуватися на досягненні мети; розвиток наполегливості та працьовитості).

Данне заняття може містити інноваційну схему побудови або оцінки, використання інтерактивних видів навчання, з обов'язковим обґрунтуванням здоров'язберігаючого потенціалу.

У проектуванні завдання використовуються компоненти, які базуються на факторах підтримуючих психічне здоров'я:

- позитивний настрій і оптимізм;
- різноманітність вражень, оптимальне поєднання роботи і відпочинку, широкий спектр прийомів навчання;
- музичний супровід;
- ігрові практики, включаючи спортивні ігри;
- вільна творчість;
- загальнокультурний розвиток, спілкування, взаємодія;
- самоорганізація, самоконтроль і саморегуляція
- побудова індивідуальної траєкторії успіху;
- моральна підтримка здорового способу життя.

Можна прогнозувати, що реалізація курсу «Інноваційна діяльність спеціаліста з фізичної культури і спорту» може мати своїм наслідком:

1. Формування об'єктивного світогляду у студентів, заснованого на природничих законах.

2. Формування особистості, що володіє навичками саморозвитку, має творчу активність, націлену на позитивні відносини з природно-екологічним і соціальним середовищем.

3. Підвищення імунних сил організму, психологічної стійкості, зміцнення здоров'я за рахунок оптимального, збалансованого розвитку фізичної, психоемоційної, інтелектуальної та духовної сфер.

4. Підвищення ефективності освітнього процесу, його результативності за рахунок комплексного використання інтелектуальних і психофізіологічних можливостей організму.

Вивчення досвіду роботи педагогічних ВНЗ дозволив виявити невідповідність між

сучасними вимогами суспільства до здоров'язберігаючої компетентності спеціаліста і недостатньою:

– науково-теоретичною розробленістю проблеми формування здоров'язберігаючої компетентності;

– розробленістю програмно-методичного забезпечення її формування в процесі навчання у ВНЗ;

– розробленістю змістового і методико-технологічного аспекту формування здоров'язберігаючої компетентності педагога.

Аналіз педагогічних досліджень і практичного досвіду свідчать про зростаючий інтерес до питань, пов'язаних із здоров'язберігаючою компетентністю вчителя фізичної культури. Однак проблема її формування залишається невирішеною. Основними причинами цього є:

– відсутність загально визнаного розуміння здоров'язберігаючої компетентності вчителя фізичної культури як комплексного феномена, який має великий потенціал для покращення рівня здоров'я підростаючого покоління;

– недостатня розробленість теоретико-педагогічних основ формування здоров'язберігаючої компетентності педагога, що характеризують її суть і можливості вдосконалення.

Переорієнтація змісту фізичного виховання учнівської молоді на оздоровчу спрямованість вимагає вдосконалення змісту біологічної компоненти професійної підготовки спеціаліста фізичної культури. Контент-аналіз змісту навчальних програм з фізіології людини і фізіологічних основ фізичного виховання показав, що проблемі оздоровлення людини присвячено менше одного відсотка навчального матеріалу. Це питання, які розкривають значення рухової активності людини і фізіологічні основи організації занять дітей і підлітків фізичною культурою. У змісті цих програм не передбачено вивчення проблеми керування здоров'ям людини, що передбачає аналіз стану керованого об'єкта, прийняття управлінських рішень, їх реалізацію й оцінку ефективності [1].

Переорієнтацію змісту біологічної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури з природничо-наукового спрямування на гуманістичний, людиноцентричний вимагають сучасні уявлення про здоров'я, які базуються на провідних теоретичних положеннях про єдність організму з навколишнім

середовищем, вчення про адаптацію, теорії гомеостазу, теорії функціональних систем і даних біологічної кібернетики про системи керування в біологічних об'єктах.

Фахівець фізичної культури повинен володіти методиками визначення та оцінки кількісних показників здоров'я індивіда та вміння використовувати найбільш інформативні з них у практичній діяльності. Для цього, на нашу думку, не потрібно в навчальні плани включати нові дисципліни або спеціальні курси. Необхідно внести відповідні корективи в навчальні програми з біологічних дисциплін для студентів спеціальності фізична культура і спорт ВНЗ. Особливої уваги в цьому контексті надається фізіології, оскільки вивчення функцій систем організму може доповнюватися методами дослідження їх функціонального стану за допомогою різноманітних біологічних проб.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Під компетентністю людини педагоги розуміють спеціально структуровані знання, вміння, навички і ставлення, що їх набувають у процесі навчання. Вони дозволяють людині ідентифікувати і розв'язувати незалежно від контексту проблеми, характерні для певної сфери діяльності.

Суть поняття «здоров'язберігаюча компетентність» учителя фізичної культури досліджена недостатньо, а тому вимагає подальших наукових пошуків.

Необхідно ліквідувати суперечність між сучасною вимогою суспільства до здоров'язберігаючої компетентності вчителя фізичної культури і недостатньою теоретико-методологічною і методико-технологічною розробленістю проблеми її формування. Подальше наше дослідження передбачає визначити суть, структуру і зміст здоров'язберігаючої компетентності майбутнього вчителя фізичної культури, обґрунтувати організаційно-педагогічні умови та розробити методико-технологічний аспект її формування в процесі біологічної підготовки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Апанасенко Г. Л. Проблемы управления здоровьем человека // Наука в олимпийском спорте. 1999. Спец. выпуск. С. 56–60.
2. Белкин А. С. Компетентность. Профессионализм. Мастерство. Челябинск: Юж.-Урал. книж. изд-во, 2004. 176 с.
3. Воронін Д. Є. Здоров'язберігаюча

компетентність студента в соціально-педагогічному аспекті // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2006. № 2. С. 25–28.

4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: К.І.С., 2004. 112 с.

5. Національна доктрина розвитку освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 2. Та перспективи подальших трозвідок напрямку. С. 9–22.

REFERENCES

1. Apanasenko G. L. (1999). *Problemy upravlinnya okhoronoyu zdorov'ya lyudyny // Nauka v olimpiys'komu rytmi.* [Problems of human health management // Science in the Olympic snart].
2. Belkin, A. S. (2004). *Kompetentnist' Profesionalizm. Navychka.* [Competence. Professionalism. Skill]. Chelyabinsk.
3. Voronin, D. Is. (2006). *Zdorov'yazberihayucha kompetentnist' studenta v sotsial'no-pedahohichnomu aspekt.* [Health-preserving competence of the student in the socio-pedagogical aspect].
4. *Kompetentnisnyy pidkhdid u suchasniy osviti: svitovyy dosvid ta ukrayins'ki perspektyvy: Biblioteka osvith'noyi polityky.* (2004). [Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives: Library of educational policy].
5. *Natsional'na doktryna rozvytku osvity.* (2002). [National education development doctrine // Pedagogy and psychology of professional education].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БРЮХАНОВА Тетяна Сергіївна – викладач кафедри фізичного виховання та спорту Донбаської державної машинобудівної академії.

Наукові інтереси: формування здоров'язберігаючої компетентності майбутнього вчителя фізичної культури.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BRYUKHANOVA Tatyana Sergiyvna – Teacher of the Department of Physical Education and Sports of the Donbass State Machine-Building Academy.

Circle of scientific interests: formation of health-preserving competence of the future teacher of physical culture.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2020 р.